

מזמורת-מסעי

"סוף המדבר"

■ שי שחם

ע"י תי פרשות אלון הנקראות לרוב יחדיו, הותמות את ספר במדבר ואת 40 שנות מסעות בני ישראל במדבר סיני. תהפוכות ושינויים עברו על עם ישראל מאז יצאו מצרים, ובכל פעם השבו שהבינו את כונת השם ויתברך, אך למרות זאת טעו פעמים רבות. במכת שמיח נראה שיכלו להימנע מכל אותן נפילות, לו היו הולכים בתמימות ובפשטות, אך למעשה אי אפשר לעקוף את אותן ירידות, כי כמו שמשביר רבי נתן, תלמידו ומלמד דרכו של רבי נחמן מברסלב, הירידות ואף הנפילות הן שבונות את הכלים הרוחניים להשגת אור האינסוף בשלמות.

כ"תוב בספרים שסופר יציאת מצרים, ההליכה במדבר והכניסה לארץ ישראל הוא גם סיפורה של כל נשמה ודרכה בעולם, ובסופו זה יציאת מצרים וקריעת ים סוף מסמלות את לידת האדם ותחילת דרכו. אם נתבונן בעולם, ניתן לראות שעל אף ניסיונותיהם של החורים למנוע מילדיהם ליפול למעיות ולסבול, הילדים בוחרים למעיות. לעתים זה מתסכל את החורים שרואים מבוזין את מה שעתיד לקרות, אך ככל שמנסים לעזור יותר, נתקלים בהתנגדות רבה יותר מצד הילדים.

וודאי אפשר לעזור בעיקר באהבה ובתמיכה, אך חשוב לדעת שאי אפשר להימנע לחלוטין מאותו סבל. זה מתחיל במידה עצמה, שהיא חוויה מאומתת במיוחד וממשיך בכאבי שיניים, וכאבי נדילה נוספים. כל הנייל ועוד כהנה וכהנה, מצרים הם חלק המדבר, תפקידם להפריד את האדם מהאינסוף ולתת לו כלים לכמא ישראלי.

אנכי בקצרה מדוע צריך להפריד את האדם מהאינסוף. בתחילה היה אור אינסוף פשוט ממלא את כל המציאות, ללא מחשבה, ללא תפיסה וללא שם. מוצב זה לא היה איריאלי ומשולש, כי לא היה שום גילוי הכולל. כמשל תינוק בכסן אמו, ולכן התחילה בריאת העולם, שעניינה הפרדה וצמצום. תחילת הפרדה כפי שראויים בתינוק, הוא סילוק הדעת, כי אם היה אור אינסופי יודע שהוא זה הוא, היה העולם תור לאותה מציאות התחלתית ללא שום גילוי.

הפירוד שניקרו מניע דווקא מחוויות שליליות בעיני האדם, הכרחי מאוד, ולכן עובר על כל אחד מה שעובד למרבות הפלא והו קיום העולם. נכון שזה נשמע מוזר אך זאת מכיוון שעבר הרבה זמן מאז תחילת הבריאה, וגם אלו שזוכרים כבר שבתו מה קרה באמת.

אלסיום, למרות כל הגיל בודאי יכול האדם לשנות ולשפר את חייו, כי יש לאדם כוח בחירה גדול מאוד, ואין הוא חס ושלום בוכה על החיים. וכמו שאמר יהודי יק, אין דבר העומד בפני הרצון, רק כדאי לרצות את מה שמוכ לנו באמת.

ש"כ"ת שלום

מזמורת

יורם מארק-ריין // yoramr@gmail.com

שלישיית עתר ■ צילום: עליזה גרייבסקי

וכל הג'אז הזה

עפר שלי, פסנתרן שלישיית עתר, שתופיע בזכרון-יעקב בעוד שבועיים, מספר על ההרכב הבלתי שגרתי שמשלב סגנונות מוזיקליים שונים

ויקה הקאמרית מקום לביטוי אמנותי שהוא גם עבודת צוות. "לא כל אחר בנוי לאימונים של שמונה שעות ביום לכה, אתה וארבעה קירות" אומר שלי.

"הזמן עובר יותר נעמית כשיש עם מי להתווכח ולריב למשל".

עם כל המסיסם המוזיקלי הזה, נשאר לבם זמן למוזיקה קלאסית?

שלי: "זהויה שאלה שאנחנו בהחלט חיים אותה והתשובה היא חד-משמעית שברוך חיים הרפרטואר המסורתי של ההרכב הזה – מהירדן ועד ברהמס ומוזיקה עכשווית היה ותמיד יהיה לב העשייה שלנו. אנחנו מני-גנים דרך קבע רפרטואר קלאסי בסדרות קאמריות נחשבות אך גם מתוברים לסביו בה, לקהל שלנו ולקצב המסחרר של החיים בעידן הזה. אתה רואה היום פתיחות גם של המוסדות המוזיקליים השמרניים ביותר – גם ברשת 'קול המוזיקה' נשמעים היום צלילים של ג'אז ומוזיקה עולם. אין בזה רע, זה מע' שיר את העשייה ואת הקהל ולא מאיים בעיני ני על הכבוד למסורת וליצירות המופת של ספרות המוזיקה. כל עוד יש מי שעושה את הניפויו כמובן, בין איכות לאקלקטיות וזולה".

את הדרך לחיפה אתה מברר?

"אחת מחוויות הילדות שלי היא טיולי האופניים שהיינו עורכים מקריית-ביאליק – שם גרו סבא וסבתא, לאורך שביל אופניים ארוך ומישורי עד לעכו ובחורף, חיפה היא ללא ספק העיר שהיית בוחר לגור בה אם יום ויציאו מהחוק את המגורים בירושלים לצעירים וחילוניים. הבסיס של העיר הוא אותו בסיס: עליות וירידות במספר שוה, הרבה ירוק מסביב ובתים טפולריים המחולקים לכמה שיותר יחידות דיור בקר מבינות שונות, יש לי משפחה גדולה בחיפה, המפוררת על ההרים וכעמקם אני מקווה שימלאו את השורות הראשונות בטיקוטין ושהקהל הרחב יגיע למלא את השאה. חיפה עיר שוקקת חיי תרבות ואף פעיל בה חוג ותיק של חובבי מוזיקה קאמרית שבודאי ימצאו עניין בתוכנית".

ומה הלאה?

"יש לנו בדיחה קבועה בהרכב שתמיד אני אומר 'חברים', הקרין מתקרב ואז נוכל לנוח קצת'. זה הפך לבידיחה כי המנוחה תמיד הופכת לכמה קונצרטים שצדו והקלטת איזה דיסק חדש כך שלא כל-כך מאמינים לי כבר ההכנות לעונה הבאה כוללות סדרת קונצ'רטים חדשים בהפקה שלנו, בנייה של תוכנית מציאותית סן-טאנס בטהובן וטורנגה והשקת של מופע התיאטרון החוש 'סיפור פשוט' – אני מבטיח שדבר כזה טרם נראה על הכ' מות, שילוב של שוברט, רבד'אק וטקסט של ענג'ו".

"שלישיית עתר" הירושלמית תופיע במוצאי שבת בעוד שבועיים בענבלים שכדי כרון-יעקב ותרנים לקהל כיצר נפגשים עו' למות המוזיקה הקאמרית הקלאסית וסגנון הג'אז. הפעם בתוכנית: יצירות מאת באה, גרשוויץ, בולינג, שונפלד ורוול.

ההרכב הבלתי שגרתי הזה – עפר שלי בפסנתר, טניה בלצר בכינור ומרינה כץ בצ'לו – מצליח לפלרטט עם סגנונות מוזיקליים רבים, לשתף פעולה עם סולנים ואמנים ידועים (יעלה אביטל, יונתן צ'רצ'י) ולהפי' תיע בכל פעם מחדש את הקהל ואת הממסד המוזיקלי.

כך למשל רצה השלישייה עם תוכנית אידית וסקוטית בפסטיבל שהתקיים במלון הסקוטי, בתוכנית של קלאסיקות עבריות הנקראות בשמו של שירו האלמותי של ארנוב "כשאור דולק בחלונך", ובימים אלה ממש נשלמת העבודה על מופע מוזיקה תיאטרון מקורי המבוסס על "סיפור פשוט" של ענג'ו – בכיכובו של השחקן יונתן צ'רצ'י.

"מוזיקאי ג'אז רבים מאמצים להם יצירות קלאסיות כחומר לאלתור ונגינה" אומר עפר שלי, פסנתרן ההרכב. "בעת אנחנו מרימים את הכפפה מן הצד השני ובאים לבצע כסי' גנון הג'אז בכלים קלאסיים". "זהו אתגר לא פשוט מאוד וסגנון הביצוע של המוזיקה הזו שונה מאוד מן המסורת הקלאסית של ליי מודי נגינה. אולם דרך המכנה המשותף אנו מוצאים את הדרך, גם מלחינים קלאסיים מודרניים כמו רוול הושפעו רבות מן הבלוז והג'אז שכיכבו בתחילת המאה ה-20".

"הביצועים של 'קאמרי ג'אז' בצור' ללל הצנובה ובקיבוץ מעברות עברו באינטראקציה נהדרת עם הקהל ובאווירה של המימות בהופעה שהיא לא עוד קונצ'רט שגרתי". אומר שלי. "יש משהו מפלרטט וכיפי במוזיקה הזאת וגם אנרגיה שמיר שובי רת את הפרטמליות וממינה את הקהל פנימה לעולם שיש בו אולד פאשן ראגטיים ומוזיקה קת נשמה, ואפילו טעימה של מוזיקה מזר' חית שיצחק יריד נוגע בה במוזיקה שלו".

שלי, שביחד עם הכנרת טניה בלצר הקים את ההרכב לפני כ-15 שנה, התחיל את דרכו המוזיקלית באופן בלתי שגרתי. בשונה מיי לדים רבים שנרחפים על-ידי הוריהם לנגן ונוטים ואת בסביבות כיתה ג', כשנמאס להם לשמוע ניופות מהמורה הקשוחה או להתאמן בבית, הוא נמשך בעצמו אל הפ' סטור והתחיל לנגן בגיל 15 – גיל שנחשב מאוחר להתחלת אימונים בנגינה. עד שה' תקבל לאקדמיה למוזיקה בירושלים, ניגן ולמד יצירות שלמות משמיעה בלבד. את לימודיו באקדמיה בירושלים סיים אצל הפ' לנטרנים ברכה ערן ובנימין אורן ומצא כמור

יש משהו מפלרטט וכיפי במוזיקה הזאת וגם אנרגיה שמיר שוברת את הפורמליות ומזמינה את הקהל פנימה לעולם שיש בו אולד פאשן ראגטיים ומוזיקה נשמה, ואפילו טעימה של מוזיקה מזרחית שיצחק יריד נוגע בה במוזיקה שלו"